

Omslagfoto: Tayla Kohler / Unsplash

Auteurs

Werkgroep gezamenlijke Kenniscentra HU: Gezond & Duurzaam Leven, Sociale Innovatie, Leren en Innoveren, Digital Business & Media

Inlichtingen

ilya.zitter@hu.nl

Datum

12 juli 2022

Versie

Definitief

Naamsvermelding-NietCommercieel-GeenAfgeleideWerken
4.0 Internationaal

**Missiegedreven
omgevingen.
Een conceptueel model
van de Kenniscentra van
Hogeschool Utrecht -
Hoe hebben we het
aangepakt?**

Hoe hebben we het aangepakt? (Bijlage b)

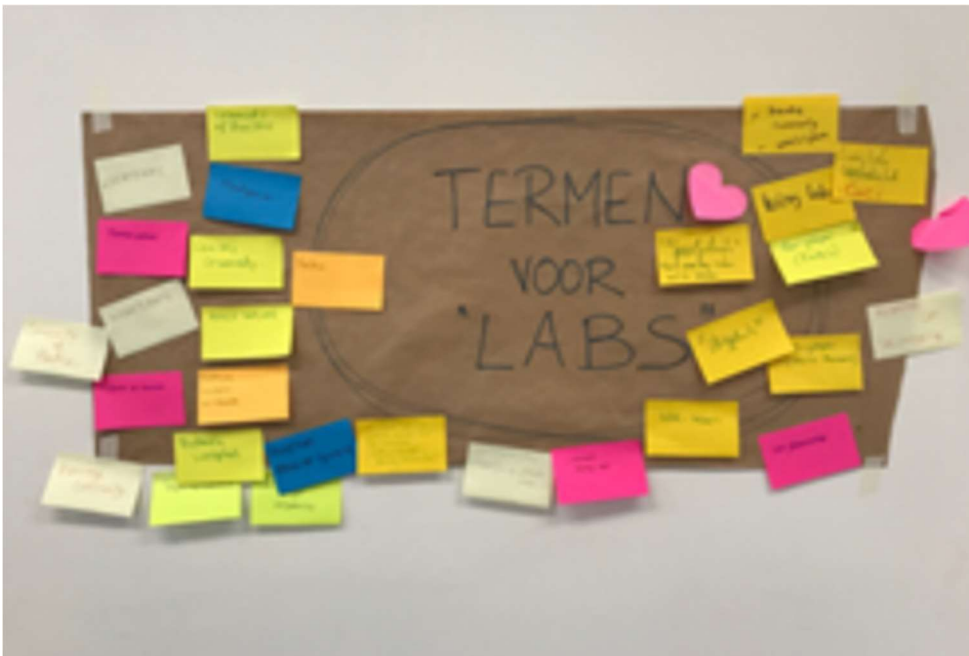
Een veelheid aan termen

Als Hogeschool Utrecht (HU) worden we volop geconfronteerd met complexe maatschappelijke vraagstukken, zoals de energietransitie, gezondheidskloof, inclusief onderwijs en ethische artificial intelligence. Rond dit soort complexe vraagstukken wordt samen geleerd, gewerkt, geïnoveerd en onderzoek verricht, in uiteenlopende vormen. Om deze vormen te duiden wordt een veelheid aan concepten gehanteerd, zoals lab, werkplaats, learning community, ecosysteem, leernetwerk, hybride leeromgeving en vele varianten daarop (zoals stadslab, social lab, living lab, urban lab, innovatiewerkplaats, professionele werkplaats, ontwikkelwerkplaats, leerwerkplaats, leerwerkomgeving en in-society leeromgeving).

Bij de HU, zowel bij de kenniscentra (KC) en lectoraten, als bij het onderwijs, worden ook veel verschillende termen gehanteerd, dezelfde termen zoals hiervoor genoemd of ook weer andere, zoals challenge based education of in-society leeromgevingen. Het ontbreekt aan een helder beeld wat er bij de HU en specifiek vanuit het onderzoeksperspectief wordt verstaan onder al deze termen.

Figuur 16

Overzicht Termen voor Labs Workshop Midterm Review KC LENI, 3 november 2021

Figuur 17

Verscheidenheid aan Termen voor Labs Mural Projectgroep Overlab, December – Januari 2021

Gezamenlijk ontwikkeld beeld van het conceptuele speelveld

De vier kenniscentra van de HU (Gezond & Duurzaam Leven, Digital Business & Media, Leren en Innoveren en Sociale Innovatie) hebben de handen ineengeslagen om gezamenlijk het conceptuele speelveld te verkennen.

Het doel is om als kenniscentra een gezamenlijk model te ontwikkelen. Het proces gaat van start bij een veelheid van concepten, die worden gehanteerd in hele verschillende domeinen, waar uiteenlopende opvattingen en stromingen achter schuil gaan.

Het gaat expliciet om een model waarin scherper naar voren komt waar we als kenniscentra voor staan rond dit thema en dat tegelijkertijd ruimte genoeg biedt voor lokale, context-specifieke ontwikkelingen, projecten en initiatieven. Het proces heeft niet het doel om te komen tot een eenduidige definitie of een rigide model waar iedereen zich direct en voor altijd in kan vinden, het gaat om het gezamenlijk ontwikkelen van een open model dat kan worden ingekleurd voor eigen gebruik en voor de eigen specifieke contexten.

Inzichten uit eerdere HU-initiatieven over vergelijkbare thematiek, zoals o.a. de Actielijn Hybride leeromgevingen en regionale samenwerking (Regiegroep Digitalisering) en de Kennislabs 'Leren van verandering' (Impuls 2020) zijn waar mogelijk en relevant meegenomen in het beoogde proces.

Stappen die zijn doorlopen

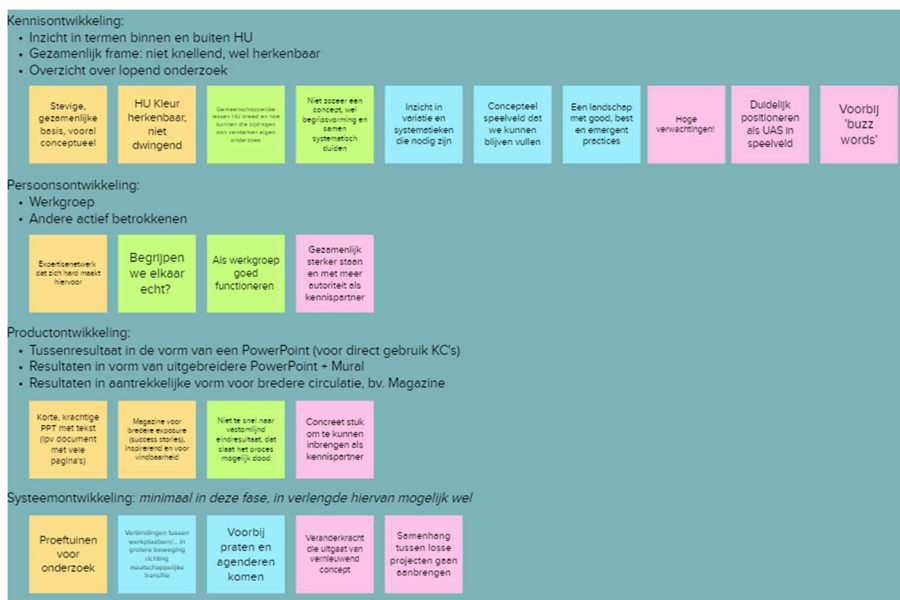
Om te komen tot een gezamenlijk beeld, zijn globaal de volgende stappen doorlopen. De resultaten van deze stappen zijn te vinden in de hoofdstukken hierna. Een overzicht van de gesprekken en werksessies die gedurende het proces zijn gehouden is te vinden in H9 Overzicht sessies.

Gezamenlijke werkwijze bepalen

Voorafgaand aan het proces is een werkgroep geformeerd met een vertegenwoordiger vanuit elk van de vier Kenniscentra van de HU, waarbij de werkgroep is begeleid door de lector Leeromgevingen in het beroepsonderwijs (Zie ook H7 **Error! Reference source not found.**). Het proces is van start gegaan met het gezamenlijk bepalen van de doelen en een manier van werken.

Figuur 18

Samenvatting van Vier Voorbereidende Gesprekken met Leden van de Werkgroep

De potentiële meerwaarde scherper krijgen

Om het waarom van het proces scherp te krijgen, is eerst gekeken naar wat de potentiële meerwaarde kan zijn van labs, leernetwerken, learning communities, hybride leeromgevingen e.d.

Definitie exploreren

Uit de veelheid van concepten en termen zijn een aantal basisconcepten geïdentificeerd. Hier van zijn definities opgezocht en deze zijn voorgelegd en besproken. Hieruit kwam naar voren dat het formuleren van één sluitende definitie waar de verschillende perspectieven tot recht komen, niet als de meest zinvolle route werd gezien. In plaats daarvan is gezocht naar een manier waarop juist vanuit al de verschillende perspectieven naar labs, leernetwerken, learning communities, hybride leeromgevingen e.d. kan worden gekeken. Er is daarom de stap gezet naar het zoeken van generieke modellen die helpen om het vraagstuk vanuit verschillende perspectieven te beschouwen en op basis daarvan de dialoog te kunnen voeren.

Generieke modellen

Er zijn generieke modellen gezocht om het vraagstuk mee te beschouwen. De selectie van de generieke modellen is gebaseerd op een aantal selectiecriteria.

Van generiek raamwerk naar model

De gekozen generieke modellen zijn gecombineerd tot een generiek raamwerk, dat is toegepast op een icoonproject en de geselecteerde definities van de basisconcepten.

Vervolgens is de stap gezet naar modelontwikkeling en is model versie 1.0 ontwikkeld. De verzamelede is gebruikt om versie 1.0 aan te scherpen. De position paper van de werkgroep Kennisbasis van het Netwerk Learning Communities (SIA) is ook gebruikt voor aanscherping. Op deze manier is systematisch toegewerkt naar een onderbouwd conceptueel model versie 2.0.

Versie 2.0 is uitgebreid besproken en uitgetoetst met twee verschillende cases door de werkgroep. Op basis daarvan is eerst een generiek model meer naar voren gehaald (boundary crossing), is dat opnieuw toegepast op een case en naast de eerder geselecteerde definities gelegd. Op basis daarvan is versie 3.0 van het conceptuele model ontwikkeld.

Versies van het model zijn tussentijds bij bijeenkomsten bij elk van de vier kenniscentra (met lectoren en hogeschoolhoofddocenten) in interactieve vorm voorgelegd en besproken. Dit heeft geleid tot tussentijdse bijstellingen en aanscherpingen.

Het conceptuele model voor missiegedreven omgevingen waarbij grensoverstijgend wordt samengewerkt, kan worden verkend vanuit de volgende vragen:

Wat is de potentiële meerwaarde?
Hoe zit het model in elkaar?
Welke theorie onderbouwt het model?
Hoe kun je het model gebruiken?
Om welke concepten gaat het?
Welke definities zijn er zoal?
Hoe hebben we het aangepakt?
Welke bronnen zijn er voor verdere verdieping?

De antwoorden op bovenstaande vragen zijn als losse documenten te downloaden via de projectpagina: [Missiegedreven omgevingen. Een conceptueel model van de Kenniscentra van Hogeschool Utrecht.](#)

De antwoorden zijn ook samen in één document te vinden: Missiegedreven omgevingen. Een conceptueel model van de Kenniscentra van Hogeschool Utrecht.